Lieta Nr.A420234315
A02343-15/14

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2015.gada 18.decembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:

tiesnese Līga Hāzenfuse,

piedaloties pieteicējai /pers. D/,
atbildētājas – Rīgas pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes – Rīgas domes Labklājības departamenta pārstāvei /pers. E/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. D/ pieteikuma daļā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru Rīgas domes Labklājības departaments piešķirtu /pers. D/ dzīvokļa pabalstu kurināmā iegādei.

Aprakstošā daļa

[1] 2015.gada 26.februārī /pers.D/Rīgas Sociālajam dienestam (turpmāk arī – RSD) iesniedza iesniegumu par pabalsta kurināmā iegādei piešķiršanu *(lietas 27.lapa)*.

Ar 2015.gada 23.marta RSD lēmumu Nr. RSD-15-2935-ap (turpmāk – sākotnējais lēmums) atteikts piešķirt dzīvokļa pabalstu kurināmā iegādei, jo /pers. D/ nav spēkā esoša dzīvojamās telpas īres līguma *(lietas 6.lapa)*.

Ar 2015.gada 21.maija Rīgas domes Labklājības departamenta lēmumu (turpmāk arī – departaments) Nr.DL-15-241-ap (turpmāk – lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts *(lietas 15. – 17.lapa).*

Lēmumā norādīts turpmāk minētais.

[1.1] Rīgas domes 2013.gada 15.janvāra saistošo noteikumu Nr.202 „Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu vai maznodrošinātu un sociālajiem pabalstiem Rīgas pilsētas pašvaldībā" (turpmāk – noteikumi Nr.202) 21.punktā noteikts, ka tiesības saņemt šo saistošo noteikumu dzīvokļa pabalstu ir personām, kuras ir deklarējušas pamata dzīvesvietu Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā, dzīvo atbilstoši iesniegumā norādītajai adresei un kuru vidējie ienākumi pēdējo trīs mēnešu laikā nepārsniedz 284,57 *euro* katram ģimenes loceklim vai atsevišķi dzīvojošai personai darbspējīgā vecumā mēnesī, bet atsevišķi dzīvojošam vecuma vai invaliditātes pensijas vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmējam nepārsniedz 355,72 *euro* mēnesī, ja ir ievēroti pārējie šo saistošo noteikumu nosacījumi.

[1.2] Noteikumu Nr.202 33.punkts nosaka, ka, pieprasot dzīvokļa pabalstu, klients papildus saistošo noteikumu 3.1. un 3.2.apakšpunktā minētajiem dokumentiem uzrāda:

33.1. ar dzīvojamās telpas lietošanu saistītu maksājumu kvīšu oriģinālus (iesniedzot kopijas) par iepriekšējo vai kārtējo mēnesi;

33.2. īres līguma oriģinālu (iesniedzot kopiju);

33.3. apsaimniekošanas līguma Ja tāds ir noslēgts, oriģinālu (iesniedzot kopiju);

33.4. grupu mājas (dzīvokļa) vai īslaicīgas uzturēšanās mītnes pakalpojuma saņēmēji uzrāda līguma par sociālā pakalpojuma saņemšanu oriģinālu.

[1.3] Izvērtējot Rīgas pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvās sistēmas datus un RDS sniegto informāciju un konstatējot, ka /pers. D/ deklarētā pamata dzīvesvieta ir Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā, /pers. D/ dzīvo atbilstoši 2015.gada 26.februāra iesniegumā norādītajai

adresei un vidējie ienākumi pēdējo trīs mēnešu laikā nepārsniedz 284.57 *euro* katram /pers. D/ ģimenes loceklim, savukārt tā kā nav ievēroti pārējie šo saistošo noteikumu nosacījumi – /pers. D/ nav RSD uzrādījusi dzīvojamās telpas īres līgumu, tad RSD atteikums piešķirt /pers. D/ dzīvokļa pabalstu kurināmā iegādei ir pieņemts atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

[2] 2014.gada 19.jūnijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts /pers. D/ (turpmāk – pieteicēja) pieteikums *(lietas 4.lapa)*, bet 2015.gada 24.jūlijā pieteikuma papildinājumi *(lietas 20. – 21.lapa)*. Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2015.gada 26.jūnija lēmumu ierosināta administratīvā lieta par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Pieteikumā un pieteikuma papildinājumos norādīts turpmāk minētais.

[2.1] Departamenta darbinieks pa informatīvo tālruni norādīja, ka RSD malkas pabalstu var piešķirt arī bez īres līguma uzrādīšanas.

[2.2] RSD amatpersona nākamajā konsultācijā teica, ka invalīdiem un vēl kādām personu grupām malkas pabalstu piešķir bez īres līguma.

[3] 2015.gada 23.jūlijā saņemtajos rakstveida paskaidrojumos departaments pieteikumu neatzīst un uzskata par nepamatotu, pamatojoties uz lēmumā minētajiem argumentiem. Papildus norāda, ka likuma „Par sociālo drošību" 26.panta pirmā daļa nosaka, ka personai, kura iesniedz pieprasījumu pēc sociālās palīdzības vai to saņem, ir pienākums sniegt pilnīgas palīdzības saņemšanai nepieciešamās ziņas un pēc sociālās palīdzības sniedzēja pieprasījuma nekavējoties ziņot par pārmaiņām apstākļos, kuri nosaka sociālā pakalpojuma saņemšanu vai par kuriem sakarā ar pakalpojuma saņemšanu iepriekš sniegtas ziņas, kā arī iesniegt pierādījumus un nepieciešamos dokumentus.

[4] Tiesas sēdē pieteicēja pieteikumā izteikto prasījumu uzturēja. Paskaidroja, ka dzīvo un ir deklarēta /adrese/, minētajā adresē dzīvo kopš 1960.gada. Īres līgums nekad nav bijis, baidās īpašniekam to lūgt, lai saglabātu tiesības dzīvot. Ja būtu īres līgums, pieteicējai nebūtu naudas segt izdevumus par īri. Paskaidroja, ka algotu darbu nestrādā kopš 2008.gada, ir dažāda rakstura veselības problēmas. Norādīja, ka pirms tam pabalsts kurināmā iegādei vienmēr tika piešķirts.

[5] Atbildētājas pārstāve tiesas sēdē pieteikumu neatzina. Uzturēja lēmumā ietvertos argumentus. Paskaidroja, ka pabalsts kurināmā iegādei ir dzīvokļa pabalsta sastāvdaļa. Lai pieteicējai būtu tiesības to saņemt, ir nepieciešams iesniegt īres līgumu vai citu dokumentu, kas apliecina tiesības dzīvot konkrētā adresē. Šādas prasības ir izvirzītas visiem klientiem. RSD ir lūdzis pieteicējai iedot dzīvokļa īpašnieka telefonu, tādējādi vēloties palīdzēt izprast situāciju. Ar pieteicēju ir runāts, ka jāslēdz īres līgums, runāts par līdzdarbības pienākumu. Vienlaikus pieteicējai pastāv iespēja līdz gada beigām pabalstu saņemt.

Motīvu daļa

[6] Noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus un lietā esošos dokumentus, tiesa secina, ka pieteikums ir pamatots un apmierināms.

[7] Pieteicēja 2015.gada 26.februārī RSD iesniedza iesniegumu par pabalsta kurināmā iegādei piešķiršanu. Atbilstoši noteikumu Nr.202 21.punktam tiesības saņemt šo saistošo noteikumu dzīvokļa pabalstu ir personām, kuras ir deklarējušas pamata dzīvesvietu Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā, dzīvo atbilstoši iesniegumā norādītajai adresei un kuru vidējie ienākumi pēdējo trīs mēnešu laikā nepārsniedz 284,57 *euro* katram ģimenes loceklim vai atsevišķi dzīvojošai personai darbspējīgā vecumā mēnesī, bet atsevišķi dzīvojošam vecuma vai invaliditātes pensijas vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmējam nepārsniedz 355,72 *euro* mēnesī, ja ir ievēroti pārējie šo saistošo noteikumu nosacījumi. Lietā nav strīda, ka pieteicēja atbilst minētajiem kritērijiem, kā arī dzīvo /adrese A/ *(sk. RSD 2015.gada 10.novembra vēstuli Nr.RSD-15-2794-nd, lietas 14.lapa).* Tāpat nav strīda, ka minētajā dzīvoklī ir malkas krāsns apkure.

Noteikumu Nr.202 33.punktā ir noteikts, ka, pieprasot dzīvokļa pabalstu, klientam ir pienākums uzrādīt:

33.1. ar dzīvojamās telpas lietošanu saistītu maksājumu kvīšu oriģinālus (iesniedzot kopijas) par iepriekšējo vai kārtējo mēnesi;

33.2. īres līguma oriģinālu (iesniedzot kopiju) (..).

Konkrētajā gadījumā pieteicēja nav varējusi uzrādīt īres līgumu, tādējādi nav šaubu, ka formāli pieteicēja nav izpildījusi nosacījumus, kas radītu tiesisko paļāvību kurināmā pabalsta piešķiršanai. Tomēr tiesa uzskata, ka konkrētajā gadījumā īres līguma neesamība nevar būt šķērslis, lai pieteicējai tiktu atteikta sociālā palīdzība. Tiesas argumenti pamatoti ar turpmāk minēto.

[8] Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 4.panta pirmajā daļā noteikts, ka sociālo pakalpojumu sniedz, pamatojoties uz sociālā darba speciālista veiktu personas individuālo vajadzību un resursu novērtējumu. Atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 45.pantā noteiktajam pašvaldības sociālā dienesta sociālā darbinieka uzdevums ir vispusīgi izvērtēt personas situāciju. Pēc klienta sociālās situācijas vispusīgas izvērtēšanas sociālā darbinieka uzdevums ir sniegt praktisku atbalstu klienta sociālo problēmu risināšanā.

Tātad sociālā darba speciālistam jāizvērtē un jāizprot personas skaidrotais. Lai arī persona var rīkoties netipiski, tomēr tam ir jāpiešķir nozīme, ja tas ir izskaidrojams no klienta loģisko apsvērumu skatupunkta un skatot to kontekstā ar citiem lietas faktiskiem apstākļiem, piemēram, klienta vecumu, veselības stāvokli, reakciju uz darbībām un notikumiem.

[9] Kā jau tiesa norādīja, atbilstoši noteikumu Nr.202 33.2 punktam dzīvokļa pabalsta lūdzējam cita starpā ir pienākums iesniegt īres līguma oriģinālu (iesniedzot kopiju) (..). Interpretējot tiesību normu pēc teleoloģiskās interpretācijas metodes (noskaidro tiesību normas jēgu, pamatojoties uz lietderīgu un taisnīgu mērķi, kas ar attiecīgo normu jāsasniedz), tiesai nav šaubu, ka šajā normā norādītie dokumenti ir iesniedzami tāpēc, lai iestāde spētu

pārliecināties, ka sociālās palīdzības lūdzējs patiešām dzīvo norādītajā adresē, lai izslēgtu jebkādas šaubas par iespējamu krāpniecību un pabalsta nepamatotu pieprasīšanu.

Konkrētajā gadījumā RSD ir pārliecinājies, ka pieteicēja dzīvo /adrese/, apkurei tiek izmantota malkas krāsns apkure, dzīvokļa vizuālais stāvoklis ir neapmierinošs *(lietas 14.lapa).* Tādējādi iestādes rīcībā ir pierādījumi, ka pieteicējas sniegtā informācija ir patiesa. Apstāklis, ka pieteicējai nav noslēgts īres līgums ar dzīvokļa īpašnieku, nemaina faktu, ka viņa attiecīgajā adresē patiešām dzīvo. Līdz ar to prasība pēc nepieciešamības uzrādīt īres līgumu konkrētajā gadījumā ir formāla.

[10] Konkrētajā gadījumā īpaša uzmanība pievēršama arī tam, kā pieteicēja uztver un skaidro lietas, viņas norādēm par veselības problēmām. Tiesas sēdē pieteicēja paskaidroja, ka jau kopš 2008.gada algotu darbu nestrādā veselības problēmu dēļ, regulāri cieš no dažāda veida sāpēm, saslimšanām, apmeklē ārstus. Paskaidroja, ka ik pa laikam kaut kur „aizpeld", tādēļ dažreiz grūti noformulēt domu. Pieteicēja nespēja paskaidrot, no kādiem līdzekļiem dzīvo, kāpēc baidās lūgt mājas īpašniekam slēgt rakstveida īres līgumu, nespēja skaidri un precīzi atbildēt uz tiesas jautājumiem un izklāstīt domu.

Tiesai nav pamata apšaubīt pieteicējas apgalvoto par veselības problēmām, ir acīmredzams, ka pieteicēja ne vienmēr adekvāti izprot situāciju. Tādēļ šie ir papildus apstākļi, kas jāņem vērā, secinot, kāpēc persona rīkojas netipiski. Nav loģiski un pamatoti RSD prasīt no pieteicējas rīcību, ko viņa nespēj izpildīt. Tieši otrādi, konkrētajā gadījumā tieši atbildētāja iestādei ir jābūt aktīvākai un savu iespēju robežās jāsniedz praktisks atbalsts pieteicējai sociālo problēmu risināšanā.

[11] Tomēr papildus minētajam tiesa vēlas norādīt uz pieteicējas pienākumu līdzdarboties savu problēmu risināšanā. Proti, Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 7.panta 1.punktā noteikts, ka klientam ir pienākums aktīvi iesaistīties savas problēmas risināšanā, pildot līdzdarbības pienākumus, tajā skaitā piedaloties sociālās rehabilitācijas pasākumos darba un sociālo prasmju saglabāšanai, atjaunošanai un apgūšanai. No minētā un atbildētājas pārstāves paskaidrotā tiesas sēdē izriet, ka pieteicējai sociālā pabalsta saņemšanas gadījumā ir pienākums iesaistīties gan pašvaldības piedāvātajos darbos, gan cita veida sociālās rehabilitācijas pasākumos. Ja pieteicēja veselības problēmu dēļ nav spējīga pasākumos piedalīties, tai ir pienākums apmeklēt ārstu un saņemt attiecīgus izrakstus.

Kā tiesa pārliecinājās tiesas sēdē, pieteicējai nav šķēršļu apmeklēt ģimenes ārstu un saņemt turpmākus norīkojumus. Tāpat pieteicējai pastāv iespēja jebkurā brīdī vērsties pie attiecīgā sociālā darbinieka pēc padoma un norādēm par konkrētu rīcību. Līdz ar to turpmāk bez atbilstoša ārsta atzinuma pieteicējai nebūtu korekti atsaukties uz veselības problēmām.

[12] Ņemot vērā minēto, tiesa nonāk pie secinājuma, ka pieteicējas pieteikums ir apmierināms.

[13] Tiesa konstatē, ka pieteicēja ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2015.gada 26.jūnija lēmumu ir atbrīvota no valsts nodevas samaksas par pieteikuma iesniegšanu tiesā.

Administratīvā procesa likuma 126.panta otrā daļa paredz, ka gadījumā, ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas bijis atbrīvots un pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, valsts nodevu piespriež no atbildētāja.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 124.panta pirmajai daļai par pieteikumu par lietas ierosināšanu tiesā maksā valsts nodevu 28,46 *euro* apmērā. Tātad valsts nodeva 28,46 *euro* apmērā piespriežama no Rīgas pilsētas pašvaldības. Valsts nodeva ieskaitāma Valsts kases kontā Nr.LV87TREL1060190911400.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta otro daļu, 246. – 251.pantu, 254.panta pirmo daļu un otrās daļas 1.punktu, 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

apmierināt /pers. D/ pieteikumu.

Uzlikt par pienākumu Rīgas domes Labklājības departamentam mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas izdot labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru /pers. D/ piešķirtu dzīvokļa pabalstu kurināmā iegādei.

Piespriest no Rīgas pilsētas pašvaldības par labu valsts budžetam valsts nodevu 28,46 *euro* apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese L.Hāzenfuse